

Haarlems Dagblad van 19 september 2020

Gebruik je moerstaal en Esperanto

Het pleidooi van dhr. Hoogendonk voor het gebruik van onze moerstaal in plaats van allerlei Engelse woorden kan ik van harte ondersteunen. Het is echter de vraag waarom en door wie die Engelse termen gebruikt worden. Daar gaat hij niet op in.

Om die vraag te beantwoorden kun je kijken naar de psychologie en naar de sociologie. Het strooien met woorden uit vreemde talen wekt de indruk dat je geleerd bent en dat je graag wilt laten blijken dat je vreemde talen kent. Je "hoort erbij" als je dat Engels gebruikt.

Daarnaast is het een kwestie van economische en politieke macht van de VS. Aan het eind van de negentiende eeuw (de tijd van Couperus) was het gangbaar om met Franse woorden te laten zien dat je een goede opvoeding had gehad en Frankrijk had politiek veel invloed in Europa. Sinds de tweede wereldoorlog is de VS wereldmacht en dat werkt ook door in de economie, de politiek en de cultuur. Het is als met de oude koloniale machten, die hun talen opdrongen aan andere volkeren. Hier gaat dat sluipenderwijs. Op school wordt vaak maar één vreemde taal geleerd, het Engels. Vroeger was viertaligheid gebruikelijk in kringen in Nederland die de middelbare school hadden bezocht. Dat is voorbij.

Deze verschraving van de taalkennis leidt tot een culturele vernauwing van jewelste. Op de Nederlandse TV zie je vrijwel niets anders dan Engelstalige series. Diegenen, die de programma's samenstellen hebben totaal geen benul van wat voor goede programma's er in Duitsland of Frankrijk gemaakt worden. Ze begrijpen de taal gewoon niet en wat je niet begrijpt, dat is niet de moeite waard...

De vraag is wat je hiertegen moet doen. M.i. twee dingen. Ten eerste geen producten kopen van firma's die zo graag met een Engelse tekst werken om hun product aan te prijzen. En sprekers die graag met Engelse woorden strooien vragen wat ze bedoelen. Soms kunnen ze het niets eens uitleggen in gewoon Nederlands.

Ten derde: actief stimuleren dat op scholen meer aandacht komt voor de wereld buiten de Engelstalige landen. Belachelijk dat kinderen in grensgebieden geen Duits of Frans kunnen leren. Ikzelf gebruik al vele jaren de neutrale internationale taal Esperanto om met mensen in andere landen te praten en om deel te nemen aan een echt internationale cultuur. Begin augustus heb ik bijvoorbeeld een Esperanto-congres bijgewoond via internet met 1850 deelnemers uit meer dan 90 landen. Daar spreek je elkaar op gelijke voet. Een neutrale internationale taal is m.i. een vereiste voor democratische internationale betrekkingen.

Bert de Wit